

เมื่อถึงปรมาตม์แล้วไม่ต้องการ

ก่อนเข้าพรรษาปี ๒๕๕๖ หลวงพ่อเถาะซึ่งเป็นญาติของหลวงปู่ และบวชเมื่อวัยชราแล้ว ได้ออกธุดงค์ติดตามท่านอาจารย์เทศก์ ท่านอาจารย์สาม ไปอยู่จังหวัดพังงาหลายปี กลับมาเยี่ยมณมัสการหลวงปู่ เพื่อศึกษาข้อปฏิบัติทางกัมมัฏฐานต่อไปอีกจนเป็นที่พอใจแล้ว

หลวงพ่อเถาะพูดตามประสาความคุ้นเคยว่า หลวงปู่สร้างโบสถ์ ศาลา ได้ใหญ่โตสวยงามอย่างนี้ คงจะได้บุญได้กุศลอย่างใหญ่โตทีเดียว

หลวงปู่ตอบว่า

“ที่เราสร้างนี้ก็เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ประโยชน์สำหรับโลก สำหรับวัดวาสนาเท่านั้นแหละ ถ้าพูดถึงอาบุญเราจะมาอาบุญอะไรอย่างนี้”

เป็นการตัดสินใจหรือเปล่า

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ผ่านพ้นไปแล้วเป็นเวลา ๖ ปี ผลได้ที่สงครามฝากไว้ให้ก็คือ ความยากจนข้นแค้นแสนเจ็บปวดด้วยขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค ได้แผ่ปกคลุมไปแล้วทั่วทุกหย่อมหญ้า โดยเฉพาะเครื่องนุ่งห่มขาดแคลนอย่างยิ่ง

พระเณรในวัดต่างๆ มีสรวงจิวรชุดเดียวก็บุญหนักหนาแล้ว พวกเราเป็นสามเณรอยู่กับหลวงปู่หลายรูป

วันหนึ่ง สามเณรพรม ซึ่งเป็นหลานของหลวงปู่รูปหนึ่งด้วย เขาเห็นสามเณรชุมพลห่มจีวรใหม่และสวย จึงถามว่า จีวรนี้ท่านได้แต่ไหนมา เณรชุมพลตอบว่า เราเข้าไปทำวาระถวายหลวงปู่ หลวงปู่เห็นของเราขาด ท่านจึงประทานให้มาผืนหนึ่ง

เมื่อถึงวาระเณรพรม จึงห่มจีวรขาดไปนวดเท้าหลวงปู่ ด้วยคิดว่าจะได้อย่างเขาบ้าง พอเสร็จวาระกำลังจะออกมา หลวงปู่เห็นจีวรขาด คงจะสงสารหลานอย่างจับใจ จึงลุกไปเปิดตู้หีบเอาของมาขึ้นให้ พร้อมกับสั่งว่า

“นี่เอาไปเย็บให้ดี อย่าห่มทั้งที่ขาดอย่างนี้”

สามเณรพรมต้องจำใจรับด้วยกับเข็มจากหลวงปู่อย่างรวดเร็วด้วยความผิดหวัง

ทุกข์เพราะอะไร

สุภาพสตรีวัยเลขกลางคนผู้หนึ่ง เข้ามั่นสการหลวงปู่ พรรณนาถึงฐานะของคนว่าอยู่ในฐานะที่ดี ไม่เคยขาดแคลนสิ่งใดเลย มาเสียใจกับลูกชายที่สอนไม่ได้ ไม่อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดี ตกอยู่ภายใต้อำนาจอบายมุขทุกอย่าง ทำลายทรัพย์สินสมบัติและจิตใจของพ่อแม่จนเหลือที่จะทนได้ ขอความกรุณาหลวงปู่ให้ช่วยแนะนำอุบายบรรเทาทุกข์ และแก้ไขให้ลูกชายพ้นจากอบายมุขนั้นด้วย

หลวงปู่ก็แนะนำสั่งสอนไปตามเรื่องราวต่างๆ ตลอดถึงแนะนำอุบายทำให้สงบ รู้จักปล่อยวางให้เป็น

เมื่อสุภาพสตรีนั้นกลับไปแล้ว หลวงปู่ปรารภธรรมะให้ฟังว่า

“คนสมัยนี้ เขาเป็นทุกข์เพราะความคิด”

อุทานธรรม

หลวงปู่กล่าวธรรมกถาต่อมาอีกว่า สมบัติพิสดารทั้งหลาย มันมีประจำอยู่ในโลกนี้มาแล้วอย่างสมบูรณ์ ผู้ที่ขาดปัญญาและไร้ความสามารถ ก็ไม่อาจจะแสวงหาเพื่อยึดครองสมบัติเหล่านั้นได้ ย่อมครองตนอยู่ด้วยความผิ่เคื่องและลำบากชั้น

ส่วนผู้ที่มีปัญญามีความสามารถ ย่อมแสวงหาทรัพย์สมบัติของโลกไว้ได้อย่างมากมาย อำนวยความสะดวกสบายแก่ตนได้ทุกกรณี ส่วนพระอริยเจ้าทั้งหลาย ท่านพยายามดำเนินตนเพื่อออกจากสิ่งเหล่านั้นทั้งหมด ไปสู่ภาวะแห่งความไม่มีอะไรเลย เพราะว่า

“ในทางโลก มี สิ่งที่มี ส่วนในทางธรรม มี สิ่งที่ไม่มี”

อุทานธรรมข้อต่อมา

เมื่อบุคลปลงผม หนวด เครา ออกหมดแล้ว และได้ครองผ้ากาสาวพัสตร์เรียบร้อยแล้ว ก็นับว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นภิกษุได้ แต่ยังเป็นได้แต่เพียงภายนอกเท่านั้น ต่อเมื่อเขาสามารถปลงสิ่งที่ทรงรังทางใจ อันได้แก่ อารมณ์ตกต่ำทางใจได้แล้ว ก็ถือว่าเป็นภิกษุภายในได้

ศิระที่ปลงผมหมดแล้ว สัตว์เลื้อยคลานเล็กน้อย เช่น เหา ย่อมอาศัยอยู่ไม่ได้ฉันใด จิตที่พ้นจากอารมณ์ขาดจากการปรุ่่งแต่งแล้ว ทุกข์ก็อาศัยอยู่ไม่ได้ฉันนั้น ผู้มีปกติเป็นอยู่อย่างนี้ ควรเรียกเอาว่า “เป็นภิกษุแท้”

พุทโธเป็นอย่างไร

หลวงปู่ได้รับนิมนต์ไปโปรดญาติโยมที่กรุงเทพฯ เมื่อ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑ ในช่วงสนทนาธรรม ญาติโยมสงสัยว่าพุทโธเป็นอย่างไร หลวงปู่ได้เมตตาตอบว่า

เวลาภาวนาอย่าส่งจิตออกนอก ความรู้อะไรทั้งหลายทั้งปวงอย่าไปยึด ความรู้ที่เราเรียนกับคำรับตำราหรือจากครูบาอาจารย์ อย่าเอามาขุ่นเลย ให้ตัดอารมณ์ออกให้หมด แล้วก็ภาวนาไปให้มันรู้ รู้จากจิตของเรานั้นแหละ จิตของเราสงบ เราจะรู้เอง ต้องภาวนาให้มากๆ เข้า เวลามันจะเป็น จะเป็นของมันเอง ความรู้อะไรๆ ให้มันออกจากจิตของเรา

ความรู้ที่ออกจากจิตที่สงบนั้นแหละเป็นความรู้ที่ลึกซึ้งถึงที่สุด ให้มันรู้ออกจากจิตเองนั่นแหละมันดี คือจิตมันสงบ ทำจิตให้เกิดอารมณ์อันเดียว อย่าส่งจิตออกนอก ให้จิตอยู่ในจิต แล้วให้จิตภาวนาเอาเอง ให้จิตเป็นผู้บริกรรมพุทโธ พุทโธอยู่นั่นแหละ แล้วพุทโธนั่นแหละจะผุดขึ้นในจิตของเรา เราจะได้รู้จักว่า

พุทโธ นั้นเป็นอย่างไร แล้วรู้เอง..... เท่านั้นแหละไม่มีอะไรมากมาย

(ถอดจากเทป)

อยากได้ของดี

เมื่อต้นเดือนกันยายน ๒๕๒๖ คณะแม่บ้านมหาดไทย โดยมีคุณหญิงจวบ จิรโรจน์ เป็นหัวหน้าคณะ ได้นำคณะแม่บ้านมหาดไทยไปบำเพ็ญสังคัมสงเคราะห์ทางภาคอีสาน ได้ถือโอกาสแะนมัสการหลวงปู่ เมื่อเวลา ๑๘.๒๐ น.

หลังจากกราบนมัสการและถามถึงอาการสุขภาพของหลวงปู่และรับวัตถุมงคลเป็นที่ระลึกจากหลวงปู่แล้ว เห็นว่า

หลวงปู่ไม่ค่อยสบาย ก็รีบออกมา แต่ก็ยังมีสุขภาพสตรีท่านหนึ่งถือโอกาสพิเศษกราบหลวงปู่ว่า ดิฉันขอของดีจากหลวงปู่ด้วยเถอะเจ้าค่ะ

หลวงปู่จึงเจริญพรว่า ของดีก็ต้องภาวนาเอาจึงจะได้ เมื่อภาวนาแล้ว ใจก็สงบ กาย วาจา ก็สงบ แล้วกายก็ดี วาจา ใจ ก็ดี เราก็อยู่ดีมีความสุขเท่านั้นเอง

ดิฉันมีภาระมาก ไม่มีเวลาจะนั่งภาวนาได้ งานราชการเดี๋ยวนี้รัดตัวมากเกินไป เหลือเกิน มีเวลาที่ไหนมาภาวนาได้คะ

หลวงปู่จึงต้องอธิบายให้ฟังว่า

“การภาวนาต้องกำหนดดูที่สมุทัยใจ ถ้ามีเวลาสำหรับหาใจ ก็ต้องมีเวลาสำหรับภาวนา”

มี แต่ไม่เอา

ปี ๒๕๒๒ หลวงปู่ไปพักผ่อนและเยี่ยมพระอาจารย์สมชายที่วัดเขาสุกิม จังหวัดจันทบุรี ขณะเดียวกันก็มีพระเถระอาวุโสรูปหนึ่งจากกรุงเทพฯ คือ พระธรรมวรालังการ วัดนุพลาราม เจ้าคณะภาคทางใต้ไปอยู่ฝึกกัมมัฏฐานเมื่อวัยชราแล้ว เพราะมีอายุอ่อนกว่าหลวงปู่เพียงปีเดียว

เมื่อท่านทราบว่าหลวงปู่เป็นพระฝ่ายกัมมัฏฐานอยู่แล้ว ท่านจึงสนใจและศึกษาถามถึงผลของการปฏิบัติ ท่านองสนทนารวมกันเป็นเวลานาน และกล่าวถึงภาระของท่านว่า แม้แต่ศึกษาและบริหารงานการคณะสงฆ์มาตลอดวัยชราแล้วก็สนทนาข้อกัมมัฏฐานกับหลวงปู่เป็นเวลานาน

ลงท้ายถามหลวงปู่สั้นๆ ว่า ท่านยังมีโกรธอยู่ไหม

หลวงปู่ตอบเร็วว่า

“มี แต่ไม่เอา”

รู้ให้พร้อม

ระหว่างที่หลวงปู่รักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์นั้น มีผู้ไปกราบนมัสการและฟังธรรมเป็นจำนวนมาก คุณบำรุงศักดิ์ กองสุข เป็นผู้ที่สนใจในการปฏิบัติสมาธิภาวนา นับว่าเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อสอนอง กตปุญโญ แห่งวัดสังฆทาน จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นวัดปฏิบัติที่เคร่งครัดฝ่ายธุดงค์กัมมัฏฐานในยุคปัจจุบัน ได้ปรารภการปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่ถึงเรื่องการละกิเลสว่า

“หลวงปู่ครับ ทำอย่างไรจึงจะตัดความโกรธให้ขาดได้”

หลวงปู่ตอบว่า

“ไม่มีใครตัดให้ขาดได้หรอก มีแต่รู้ทัน เมื่อรู้ทันมันก็ดับไปเอง”